

LEKCJA 3

MATEUSZ I MAREK

Poznałeś już wiele faktów z Ewangelii – ich ogólną charakterystykę, ich lokalizację geograficzną i tło historyczne oraz ich główny temat: Jezusa Chrystusa. Odkryłeś, że te cztery opisy są harmonijne, ale także dowiedziałeś się, że każdy opis jest unikalny, ponieważ każdy autor zapisał opowieść o Jezusie w swój własny, szczególny sposób.

Teraz zwróć uwagę na same opisy ewangeliczne. Po pierwsze, zbadaemy szczególne związki istniejące między Ewangelią Mateusza, Marka i Łukasza. Następnie rozważymy indywidualnie Ew. Mateusza i Ew. Marka. Zauważymy różny sposób, w jaki każdy z nich przedstawia osobę i nauczanie Chrystusa.

Na przykład Mateusz określa Jezusa osiem razy jako „Syna Dawida”. Marek używa tego określenia tylko dwa razy. Mateusz kładzie większy nacisk na wypełnienie przez Jezusa proroctwa; Marek koncentruje się na jego czynach. Zauważysz również inne różnice. Być może, w miarę studiowania, Duch Święty pomoże ci ujrzeć Jezusa w nowy sposób jako swego Mesjasza i pomoże ci w naśladownictwie jego przepięknego wzorca jako posłusznego sługi Bożego.

plan lekcji

Wzajemne podobieństwa Ewangelii Mateusza, Marka i Łukasza

Mateusz: Ewangelia Mesjasza - Króla

Mark: Ewangelia sługi Bożego

cele lekcji

Po skończeniu lekcji powinieneś umieć:

- Określić związki istniejące między Ewangelią synoptycznymi i wyjaśnić te związki.
- Opisać Ewangelie Mateusza i Marka dzięki poznaniu ważnych faktów na temat autora oraz szczególnych cech, podkreśleń i zawartości każdej z nich.
- Ocenić unikalność Ewangelii Mateusza i Marka

czynności lekcyjne

1. Przeczytaj tekst lekcji i wykonaj każde ćwiczenie przed sprawdzeniem poprawności odpowiedzi. W ten sposób ocenisz, czy rzeczywiście zrozumiałeś treść. Popraw każdą złą odpowiedź.
2. Przeczytaj Ewangelie Mateusza i Marka. To jest bardzo ważna część twojej nauki.
3. Przeczytaj lekcję i wykonaj ćwiczenia w trakcie lekcji. Porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami zamieszczonymi na końcu lekcji. Pamiętaj o odnalezieniu i przeczytaniu wszystkich zaznaczonych fragmentów Biblii.
4. W lekcji występują teminy, które mogą być dla Ciebie nowe. Niektóre z nich zostały zamieszczone poniżej jako słowa kluczowe. Sprawdź definicję każdego niezrozumiałego wyrazu w słowniczku na końcu książki. Niektóre słowa są również definiowane w tekście lekcji. Pozostałe sprawdź w słowniku języka polskiego.
5. Odpowiedz na pytania kontrolne na końcu lekcji i porównaj je z odpowiedziami na końcu książki. Powtórz materiał ułatwiający pytania, na które źle odpowiedziałeś.

słowa kluczowe

badanie
epizod
genealogia
kerygma
łacina

przodkowie
synopliczny
Wielki Nakaz Misyjny

treść lekcji

WZAJEMNE PODOBIENSTWA EWANGELII MATEUSZA, MARKA I ŁUKASZA

Cel 1. *Podanie najlepszego wyjaśnienia rodzaju podobieństw między Ewangelią Mateusza, Marka i Łukasza.*

Jak dowiedziałeś się z lekcji 2, wszystkie cztery ewangeliczne opisy życia Chrystusa przebiegają według tych samych wzorców. Jednakże Ewangelie: Mateusza, Marka i Łukasza są bardziej podobne do siebie niż każda

z nich do Ewangelii Jana. Opowiadają one historię życia Chrystusa prawie w ten sam sposób, czasami nawet używając tych samych słów. Z tej przyczyny Ewangelie te są nazywane Ewangeliami *synoptycznymi* (greckie słowo oznaczające „wiznieć razem”).

1 Przeczytaj Mt 8,1–4; Mk 1,40–45; Łk 5,12–14. W zeszycie zapisz odpowiedzi na pytania:

- a** Co powiedział trędowaty do Jezusa w każdym opisie?
- b** Co odpowiedział Jezus w każdym opisie?
- c** Co w każdym opisie powiedział Jezus do trędowatego?

Istnieje wiele innych fragmentów, które ukazują zbliżony stopień podobieństwa. A jednak Ewangelie nie są kopiami. Gdy ich treści porówna się bardzo uważnie, wówczas pojawiają się następujące fakty:

1. Ewangelie Mateusza i Łukasza zawierają prawie cały materiał znajdujący się w Ewangelii Marka.
2. Ewangelie Mateusza i Łukasza mają łącznie 200 wersetów, które nie znajdują się u Marka.
3. Jedna trzecia z Ewangelii Mateusza jest unikalna sama w sobie.
4. Połowa z Ewangelii Łukasza jest unikalna sama w sobie.

Proponowano wiele wyjaśnień oceniających te fakty. Najbardziej prawdopodobne wydają się następujące wnioski:

1. Od początku istniał *tron* materiału faktycznego (zwanego *kerigma*) na temat życia Chrystusa. Materiał ten był zasadniczą częścią przesłania apostołów (patrz Dn 2,22–25; 13,23–35; 1 Kor 15,1–11).

2. Ewangelia Marka zawiera podstawowy materiał. Napisała to osoba znająca apostołów i ściśle związana z Jezusem od początku.

3. Ewangelia Mateusza zawiera bazowy materiał. Mateusz dodaje do niego uwagi, które bierze z nauk Jezusa, układając je tak, aby dopasować swój cel do całego kontekstu.

4. Ewangelia Łukasza również zawiera bazowy materiał. Łukasz dodaje znaczną ilość innej treści będącej wynikiem jego własnych badań. Jej część składa się z przypowieści i cudów nie zapisanych ani przez Mateusza ani przez Marka. Możliwe, że Łukasz otrzymał owe informacje bezpośrednio od ludzi, którzy słyszeli naukę Jezusa i którzy doświadczyli jego cudów.

Należy pamiętać również, że Ewangelisci byli inspirowani przez Ducha Świętego. Ich decyzje odnośnie do tego, co umieścić i jak materiał ten ułożyć, były podjęte pod jego kierunkiem. Możemy mieć zaufanie, że zapisy, które mamy, są zapisami według intencji Boga.

2 Zakreśl litery na początku każdego stwierdzenia, które poprawnie opisuje lub wyjaśnia podobieństwa między Ewangelią synoptycznymi.

- Każdy autor zajmuje się podstawowymi faktami z własnego punktu widzenia.
- Każdy Ewangelista nie usiłował świadomie naśladować jakis wzór podczas przedstawiania życia Chrystusa (podobieństwa ich opisów są przypadkowe).
- Istnieją podobieństwa między Ewangelią synoptycznymi, ponieważ piszący naśladowali się. Nie było możliwości, żeby sami uzyskali więcej informacji.
- Zarówno Mateusz jak i Łukasz zawarli podstawowy materiał o Chrystusie, jaki był zapisany przez Marka. Każdy z nich dodał treść, która była wynikiem ich własnych badań.

MATEUSZ: EWANGELIA MESJASZA-KRÓLA

Cel 2. Zapoznanie się z autorem, akcenty położone przez niego, przegląd ogólny i szczególne cechy Ewangelii Mateusza.

Ewangelia Mateusza jako pierwsza księga Nowego Testamentu jest prawidłowo usytuowana w kanonie, ponieważ jej treść stanowi właściwy łącznik między Starym i Nowym Testamentem.

Autor

Według tradycji, Ewangelia Mateusza była napisana przez Mateusza, poborcę podatkowego, jednego z dwunastu uczniów Jezusa (Mt 9,9–13; 10,3). Mateusz pisał prawdopodobnie swą Ewangelię pomiędzy 50 i 70 rokiem.

Główne akcenty

Mateusz kładzie nacisk zarówno na łąsamosć jak i na nauczanie Jezusa. Nawiązuje do Starego Testamentu więcej niż 60 razy wskazując na Jezusa jako na syna króla Dawida, którego życie wypełniły mesjańskie proroctwa Starego Testamentu. W ten sposób jego Ewangelia tworzy pomost między treścią Starego i Nowego Testamentu. W opisach Mateusza Jezus jest więc ukazany nie jako inny prorok czy nauczyciel, lecz jako prawdziwy Syn Boży, który pewnego dnia zasiądzie na swym tronie w niebiańskiej chwale i osądzi wszystkie narody (16,13–20; 25,31–52). Akcenty te czynią Ewangelię Mateusza użyteczną dla ukazania Żydom, że Jezus był ich długo oczekiwanym Mesjaszem, którego przysięcie zostało przepowiedziane przez ich własnych proroków. Służyło to również temu, aby pomóc ludziom pochodzenia nieżydowskiego przybliżyć naukę Jezusa.

3 W tych fragmentach Pisma Świętego, które podano niżej, Mateusz pokazuje, że pewnym aspektem życia Jezusa było wypełnienie proroctwa Starego Testamentu. Odszukaj i przeczytaj te fragmenty. W zeszycie opisz ten aspekt poruszany w każdej z nich.

a 1,23

e 8,17

b 2,6

f 12,18–21

c 1,23

g 13,45

d 8,3

h 21,5

Oprócz tego, że Mateusz podkreśla ideoyčność Jezusa z Mesjaszem, zwraca również uwagę na jego nauki. W rzeczywistości więcej niż połowa treści jego Ewangelii jest im poświęcona. Wplata on kilka długich akapitów, w których zapisuje słowa Jezusa odnoszące się do szeregu ważnych tematów. Ewangelia ta kończy się rzdą Jezusa skierowaną do jego naśladowców, pouczeniu, w którym sam Jezus podkreśla ważność swoich nauk: *„Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody”* (). *„Uczcie je zachowywać wszystko, co uam przykazałem”* (28,19–20).

4 Podaj jakiś fakt dotyczący Ewangelii Mateusza, który pokazuje, że kładzie on nacisk na nauki Jezusa. Proszę wykorzystać w tym celu swój zeszyt.

Cechy szczególne

oprócz nacisku, jaki Mateusz kładzie na wypełnienie proroctw Starożytnego Testamentu w życiu Jezusa i w jego naukach, są jeszcze inne szczególne cechy, które można znaleźć w jego Ewangelii.

Akcentowanie Królestwa i Króla

Ewangelia Mateusza jest Ewangelią o Jezusie-Królu i o Królestwie Niebios. Na samym początku Jezus jest określony jako królewski syn Dawida z pokolenia Judy (1,1-3). Mędrcy, którzy przybyli w poszukiwaniu rodzącego się Jezusa, pytali gdzie narodził się „król żydowski” (2,1-2). W okresie swej działalności Jezus wielokrotnie mówił o swym Królestwie (na przykład 16,28). W Ewangelii tej znajduje się 38 wzmianek albo o „Królestwie Niebios” albo o „Królestwie Bożym”. Na tydzień przed ukrzyżowaniem, Jezus przybył do Jerozolimy jako jej król, wypełniając proroctwo Zachariasza 9,9 (Mt 21,1-11).

Choć Żydzi na ogół nie uznawali Jezusa jako króla, to jednak ludzie z innych narodów uznawali go. Kobieta kanamejska, która przysłała do Chrystusa w imieniu swej cierpiącej córki, nazywała go królewskim tytułem „syn Dawida” (15,21). Pilat napisał te słowa i umieszcił je na krzyżu, na którym umarł Jezus: „*To jest Jezus, król żydowski*” (27,37).

Unika postępująca ludziami pochodzenia nieżydowskiego

Ewangelia Mateusza zawiera zapisy i podaje fakty, które są świadectwem jego zainteresowania ludźmi pochodzenia nieżydowskiego. Na przykład w genealogii Jezusa są imiona dwóch kobiet pochodzenia nieżydowskiego (1,5 – Rachab i Rut). Opowiada o mędrcach, którzy przyszli ze Wschodu, aby pokłonić się Jezusowi (2,1-2). Przytacza słowa Jezusa, że Królestwo będzie zabrane Żydom i dane tym ludziom, którzy wydadzą jego owoce (21,43). Ewangelię swą kończy on Wielkim Nakazem Misyjnym, w którym Jezus mówi swym naśladowcom „aby uczyć wszystkie narody” (28,19).

Wzmianka o Kościele

Wśród czterech Ewangelii jest to jedyna, w której pojawia się słowo *kościół*. Można je znaleźć tam trzy razy (raz w wersecie 10,18 i dwa razy w 18,17).

Inne unikalne aspekty

W Ewangelii Mateusza znajdują się dziewięć wydarzeń, dziesięć przypowieści i trzy cuda, które nie znajdują się w innych Ewangeliach. Zawiera ona, na przykład, widzenie Józefa (1, 20–24), uzdrowienie opętanego niemowla (9, 32–33) i przypowieści o kłakolu (13, 24–30; 36–43) oraz o talentach (25, 14–30).

5 W zeszycie opisz trzy szczególne cechy, jakie można znaleźć w Ewangelii Mateusza. Podaj przykłady lub odnośniki ilustrujące opisane cechy.

Treść

Treść Ewangelii Mateusza jest ułożona w dwu zakresach. Jeden z nich dotyczy wydarzeń w życiu Jezusa, drugi – jego nauk. W obydwu przypadkach Mateusz powtórzył pewne fragmenty, aby zaznaczyć różnice.

Wydarzenia i nauczanie

Jak zauważyłeś w lekcji 2, wydarzenia w życiu Jezusa można podzielić na cztery podstawowe okresy. Jednakże w Ewangelii Mateusza rysuje się bardziej zasadniczy podział na dwie części: (1) okres publicznej akceptacji i popularności Jezusa (1, 17–16, 2), (2) okres spadku przychylności dla niego (okres publicznego odrzucenia) (16, 21–28, 10). Każda z tych części rozpoczyna się słowami: „Odtąd zaczął (począł) Jezus...”. Ten podział ujawnia fakt, że po jakimś czasie swej działalności Jezus poświęcał więcej uwagi i ćwiczeń swym uczniom.

6 Przeczytaj Ewangelię Mateusza (1, 17 i 16, 21) i napisz w zeszycie, co Jezus „rozpoczął robić” w każdym przypadku i opisz wydarzenie, które po tym zaistniało.

Nauczanie zawarte w Ew. Mateusza jest podzielone ze względu na tematykę na pięć głównych części. Każda z nich jest zakończona frazą „Gdy Jezus dokończył tych mów...”

7 Niżej podano odnośniki fragmentów, które kończą każdą z pięciu głównych części nauczania. Odszukaj te miejsca i napisz w zeszycie, co Jezus „zakończył” robić w każdym przypadku. Podaj również krótki opis zagadnienia, o którym skończył właśnie nauczać.

a 7,28

d 19,1

b 11,1

e 20,1

c 13,53

Dodatkowo oprócz tych pięciu części nauczania są dwie inne: kazanie Jana (3,1–12) i Wielki Nakaz Misyjny (28,18–20).

Plan

W rozdziale tym będziesz czytał Ew. Mateusza. Wykorzystaj podany plan. Zapamiętaj tytuły głównych punktów. W miarę czytania zapisuj w zeszyte odpowiedzi na pytania odnoszące się do każdego rozdziału. (Uwaga: poniższy plan ma ten sam główny podział co i plan podany w lekcji 2). W każdym punkcie przytoczonego poniżej planu podano odpowiednie części nauczania określone wyżej.

EWANGELIA MATEUSZA: EWANGELIA MESJASZA-KRÓLA

I. Król jest przedstawiany. *Przeczytaj 1,1 – 4,11*

Przepowiednia Jana 3,1–12.

8 O co pytali Heroda mędrcy?

II. Król zapowiada Królestwo. *Przeczytaj 4,12 – 15,20*

Kazanie na Górze: 5,1 – 7,29.

Wskazówki dla uczniów: 10,1–42.

Przypowieści: 13,1–52.

9 Które z przypowieści wyjaśnił Jezus w Ew. Mateusza 13?

III. Król jest odrzucony. *Przeczytaj 15,21 – 20,34*

Znaczenie przebaczenia: 18,1–35.

10 Sporządź listę odnośników do Ewangelii, w których za każdym razem Jezus miał dyskusję z faryzeuszami i saduceuszami.

IV. Tryumf Króla. *Przeczytaj 21,1 – 28,20*

Upomnienie i proroctwo: 23,1 – 25,46.

Wielki Nakaz Misyjny: 28,18–20.

11 Pismo Święte mówi, że po zadaniu przez Jezusa jednego z pytań nikt już od tego dnia go o nic nie pytał. Przytocz to pytanie i podaj, gdzie można je znaleźć w Ewangelii.

12 Zakończ następujące sformułowanie lub odpowiedz na nie pisząc odpowiednie słowo lub fragment w swym zeszytcie:

- a** Ewangelia Mateusza jest opisem naocznego świadka życia Chrystusa, ponieważ Mateusz był ...
- b** Treść według Mateusza jest osnuta na podwójnym zestawieniu głównych punktów. Podzielił to odniósł Mateusz do takich dwu aspektów: ...
- c** Pięć rzeczy podkreślonych stanowiących szczególne cechy Ewangelii Mateusza to: ...
- d** Przeczytaj Ew. Mateusza według planu, który ma cztery punkty. Zrób listę tytułów tych czterech części oraz podaj rozdziały i wiersze Ewangelii, które pokrywają każdą część.

W miarę czytania Ew. Mateusza widzimy rzeczywiście jakim pełnym chwały i zwycięskim królem jest Chrystus! Szatan nie może go przewyciężyć. Wrogowie nie mogą mu przeszkodzić. Śmierć nie może go zatrzymać. Nie wątpmy dłużej, że jest Królem. Zaprosimy go do panowania w naszych sercach. Ponad wszystko poszukujmy jego Królestwa.

MAREK: EWANGELIA SŁUGI BOŻEGO

Cel 3. Opisanie autora, akcentów planu oraz szczególnych cech Ewangelii Marka.

Jak nauczyłeś się w lekcji 2., Ewangelia Marka podkreśla dynamiczną i aktywną działalność Jezusa. Marek, prowadzony przez Ducha Świętego, pokazuje jak Chrystus wypełnił swą misję jako posłuszny sługa Boga. Rozważając Ewangelie Marka zbadamy jego autentyczność jako autora tego opisu. Będziemy również studiować treść, akcenty i szczególne cechy tego opisu.

Autor

Między naukowcami istnieje pełna zgodność, że autorem Ew. Marka był Jan Marek, młodzieniec, który udał się z Pawłem i Barnabą w ich pierw-

szaj podróż misyjną (Dz 12,12) Marek był więźniem Barnaby (Kol 1,10) i był ściśle związany z apostołem Piotrem (patrz 1P 5,13, w którym Piotr określa Marka jako swego „syna” – termin świadczący o przywiązaniu). Rzeczywiście jest całkowicie prawdopodobne, że Ew. Marka napisana została na podstawie kazań i opowiadań Piotra, którego życie Marek z bliska obserwował.

Główne akcenty

W opisie Jezusa Chrystusa, wykonanym przez Marka, położony jest nacisk na jego życie będące aktywną posługą Syna Bożego (1,1). Taki opis przemawiał do Rzymian zainteresowanych praktyczną stroną życia. W odróżnieniu od Mateusza i Łukasza, Marek nie podaje żadnej genealogii Chrystusa. Dzieje się tak dlatego, że Marek koncentruje się na życiu Jezusa traktowanym jako posługa, a przecież historia rodziny sługi nie jest sprawą najważniejsza. Akcenty opisu Marka są również zauważalne w inny sposób. Ew. Łukasza jest prawie dwa razy dłuższa niż Ew. Marka. Ponadto Łukasz opowiedział o 20 cudach, podczas gdy Marek zawarł opisy 18, w tekście dłuższym nieznacznie od połowy tekstu Łukasza. Choć i Marek relacjonuje szczegółowo wiele nauk Jezusa, to jednak często stwierdza tylko fakt, że Jezus nauczał (patrz 2,13; 6,20,34; i 12,35).

Marek również akcentuje w swym opisie, że Chrystus wykonywał swą misję z gorliwością i dla określonego celu. Wielokrotnie był otoczony wielkim tłumem ludzi, których nauczał (3,7-12,20,21; 4,1-2; 5,21-34; 6,30-11; 53-56; 8,1-13). Greckie słowo *omnis*, przetłumaczone przez takie wyrażenie jak „natychmiast”, „od razu”, „razem” pojawia się – 22 razy na stronach Ew. Marka (słowo to u Mateusza pojawia się tylko 7 razy i tylko 1 raz u Łukasza). Wyrażenie to jest użyte 14 razy w odniesieniu do działania Jezusa i wskazuje na prędkość i chęć z jaką przyjmuje on swą służbę. Użycie tego wyrażenia przez Marka w wielu miejscach wskazuje również na to, że Chrystus zdązał w stronę Golgoty, celu swego misji na ziemi. Powiedział on do uczniów: *„Bó i Syn Człowieczy nie przyszedł, aby mu służyć, lecz żeby służyć i dać swoje życie na okup za wielu”*¹³.

13 Ponadto podano parę zdań u Ew. Marka. Zakreśl literę na początku każdego zdania, które przytoczono jako dowód na to, że życie Jezusa było służbą aktywną.

a Opis ten jest krótszy niż opis Mateusza i Łukasza.

b Nie zawiera dokładnego opisu historii rodziny Jezusa.

- c Większa ilość miejsca jest poświęcona (tutaj) opowiadaniu o cudach Chrystusa niż w Ew. Łukasza.
- d Opis ten reprezentuje historyczno-fakty o życiu i naukach Chrystusa, które były głoszone przez apostołów.

Cechy szczególne

Choć i Ew. Marka jest najkrótszą z czterech Ewangelii, to jednak posiada ona kilka cech, które ją wyróżniają.

Styl żywy

Marek często opisuje przeszłe wydarzenia tak, jakby wydarzyły się w czasie, kiedy o nich pisał.

W tym celu używał formy czasownika zwanej w grece „czas teraźniejszy historyczny”. Formy te mogłyby być reprezentowane w języku angielskim, formami czasu teraźniejszego, takimi jak „*watch*”, „*idlesz*”, „*speak*”, jednakże dla większości czytelników angielskich brzmiałoby to dziwnie i niezgrabnie. Z tego powodu grecki czas teraźniejszy historyczny jest zazwyczaj reprezentowany w większości przekładów angielskich zwykłym czasem przeszłym (*watched*, *said*, *speak*).

Zwróć uwagę na dwa czasowniki, podkreślone przez nas, które pojawiają się u Marka 4,38 według tłumaczenia w New American Standard Version (tłumaczenie polskie według Pisma Świętego – Wydawnictwo Pallottinum – Poznań – Warszawa 1980): „*On zaś spał w tyle łodzi na wezglowiu. Zbudzili go i powiedzieli do niego: Nauczycielu, nie cię nie obchodzi, że ginjemy?*” Gdybyśmy użyli formy takiej, jakiej zazwyczaj używał Marek, fragment ten brzmiał następująco: „On zaś był spał w tyle łodzi na wezglowiu, a oni *obudzili go i powiedzieli do niego: Nauczycielu nie cię nie obchodzi, że ginjemy?*” Można tutaj zauważyć jak fragment w czasie teraźniejszym ożywia tę historię. Ta forma czasownika jest podobna do greckiego czasu teraźniejszego historycznego, który Marek używał więcej niż 50 razy.

Inne cechy stylu Marka również dodają jego opisowi realizmu i dramatyzmu. Używał wielu wyrazów, które obrazują szczegóły opisowe i żywe.

14 Wyszukaj fragmenty podane poniżej. Zapisz w zeszycie informacje, które Marek podaje w szczegółach takich jak kolor, ilość, wiek, postawę lub działanie itd., o każdej osobie lub każdym wymienionym obiekcie.

a 5, 59-63; dziewczynka

d 10, 49-50; niewidomy

b 6, 59; trawa

e 16, 1-5; młodzieniec

c 8, 12; Jezus

Szczegóły interesujące Rzymian

Pewne szczególne cechy Ewangelii Marka wskazują na to, że prawdopodobnie najpierw obiegała ona Rzym. Wg Mk 15, 21, na przykład, człowiekiem, który niósł krzyż Jezusa, był Szymon z Cyreny, ojciec Aleksandra i Rufusa (zaden z innych opisów ewangelicznych nie podaje imion synów Szymona). Rufusa wspominał apostoł Paweł w swym liście do członków zboru w Rzymie (Rz 16, 13). Oprócz tego fragmentu są również inne, gdzie Marek używa łacińskiego terminu (patrz 15, 16, gdzie „pretorium” jest zazwyczaj wyjaśniane jako „zamek”). Szczegóły te wskazują, że Marek był szczególnie nastawiony na odbiorców rzymskich.

Ważność Ewangelii

Marek rozpoczął swój opis słowami „Początek Ewangelii o Jezusie Chrystusie, Synu Bożym” (1, 1). Według Marka przesłanie, które głosił Chrystus, było Ewangelią (1, 14-15). Jest to tak ważne i wartościowe przesłanie, że warte jest poświęcenia zań własnego życia (8, 35; 10, 29). Jest to przesłanie, które musi być głoszone całemu światu (13, 10; 13, 29).

Treść

Pisząc swój opis życia Chrystusa, Marek zdecydował się na taki sposób przedstawienia faktów i wydarzeń, aby mówily one same za siebie. Opisał szereg epizodów dając żywy obraz Jezusa i rozwoju jego działalności. I chociaż jego opis jest krótki, to jednak zawiera wszystkie ważne elementy. Jak już wskazaliśmy, podaje wiele szczegółów, które pokazują, że jest to relacja naocznego świadka.

Przeczytaj Ew. Marka wykorzystując plan przytoczony poniżej jako przewodnik i zapamiętaj główne punkty planu. W swym zeszycie napisz odpowiedzi na ćwiczenia należące do każdego punktu planu.

MAREK: EWANGELIA SŁUGI BOŻEGO

I. Przedstawienie Sługi Bożego. *Przeczytaj 1, 1-13*

15 Co powiedział Jan Chrzciciel na temat działalności Jezusa?

II. Czyny Sługi Bożego. *Przeczytaj 1, 14 – 7, 23*

16 Przeczytaj każdy z niżej podanych fragmentów. Zapisz w zeszycie, jak ludzie lub uczniowie reagowali na to, co Jezus czynił lub mówił?

a 1, 21-27

c 4, 35-41

b 2, 1-12

d 6, 1-5

III. Odrzucenie Sługi Bożego. *Przeczytaj 7, 24 – 10, 52*

17 Zrób listę rozdziałów i wierszy zawartych w tym punkcie, gdzie Jezus mówił uczniom o swej śmierci oraz opisz krótko ich odpowiedzi na tę zapowiedź.

IV. Sługa Boży kończy swe dzieło. *Przeczytaj 11, 1 – 16, 20*

18 Podaj pytania stawiane Jezusowi podczas przewodu sądowego dotyczące jego osoby przez (a) najwyższego kapłana i (b) Pilata. Przytocz odpowiedzi jakich Jezus udzielił na każde pytanie.

Ewangelia Marka pokazuje jak posłusznym, pełnym wiary i chętnym sługą Boga był Jezus. Z tego powodu Bóg również uhonorował go niewypowiedzianą chwałą (Flp 2, 9-11). Jeżeli i my pozostaniemy wierni i posłuszni w naszej służbie Bogu, wówczas zostaniemy również uczczeni (1 J 2, 26).

19 Wykonaj poniższe ćwiczenia dotyczące Ewangelii Marka. Napisz odpowiedzi w zeszycie.

a Objaśnij pokrewieństwo Jana Marka z Piotrem, Pawłem i Barnabą.

b Wymień dwa fakty dotyczące Ew. Marka, które wykazały akcent położony w niej na aktywną działalność Jezusa.

c Podaj główne tytuły i numery rozdziałów oraz wierszy każdej z czterech głównych części Ew. Marka.

d Podaj dwie szczególne cechy Ew. Marka (omiz przykład lub numer rozdziału i wiersza dla każdej z tych cech).

pytania kontrolne

PRAWDA – NIEPRAWDA. Zakreśl literę na początku każdego PRAWDZI WŁEGO stwierdzenia

- 1 Podobieństwa wśród Ewangelii synoptycznych wskazują na to, że od najwcześniejszych czasów tam znajdowali się mocna ugruntowana zasadnicza część materiału opartego na faktach z życia i nauczania Jezusa.
- 2 Mateusz i Łukasz nie włączyli tej zasadniczej kerygmy o Jezusie, która jest u Marka.
- 3 Łącznie u Mateusza i u Marka znajduje się 200 wierszy, których nie ma u Łukasza.
- 4 Ewangelia Mateusza wskazuje, że większość Żydów uznała Królestwo Jezusa.
- 5 Więcej niż połowa Ew. Mateusza jest poświęcona przytoczeniu nauk Jezusa.
- 6 W Ew. Mateusza nauki Jezusa są ułożone w pięciu głównych częściach.
- 7 Jesi prawdopodobne, że Marek dobrze znał apostoła Piotra i Ewangelia ta przedstawia świadectwo Piotra, jako mocnego świadka działalności Jezusa.
- 8 Z uwagi na fakt, że Marek akcentował aktywną działalność Jezusa, nie zawarł w swym opisie ewangelicznym żadnej z nauk Jezusa.
- 9 Jedną ze szczególnych cech Ew. Marka jest to, że zawiera ona opisy więcej niż 25 cudów.
- 10 Marek podaje wiele szczegółów, które wskazują na to, że przedstawia świadectwo mocnego świadka.

WIELORAKI WYBÓR. Zakreśl literę na początku najlepszej odpowiedzi.

- 11 Ewangelie Mateusza, Marka i Łukasza są nazywane Ewangeliami synoptycznymi, ponieważ wszystkie one:
 - a) większość objętości swego opisu poświęcają naukom Jezusa,
 - b) adresują swój opis do kilku różnych rodzajów audytorium,
 - c) naśladują ten sam zasadniczy wzorzec w opowieści o życiu Jezusa,
 - d) były napisane przez Jezusa.

12 Najważniejszym dowodem tego, że Ewangelia Mateusza tworzy dobry pomost między Starym i Nowym Testamentem, jest to, że:

- a) opowiada jak proroctwa Starego Testamentu były wypełnione w Jezusie,
- b) zawiera kazanie Jana Chrzciciela,
- c) zawiera kilka przypowieści i cudów Jezusa,
- d) opisuje z jakim współczuciem dla ludzi działał Jezus.

13 KOJARZENIE. Proszę połączyć daną Ewangelie (z prawej) z każdym zdaniem, które ją opisuje (z lewej).

a	Była napisana przez człowieka, który od-
był z Pawłem i Barnabą ich pierwszą pod-
róż misyjną.	1) Mateusz
b	Zawiera imiona dwóch kobiet pochodze-
nia nieżydowskiego w przytoczonej tam
genealogii Chrystusa.	2) Marek
c	Akcentuje Jezusa jako Króla (jego Królestwo).	
d	Używa greckiego wyrazu <i>entis</i> („zaraz”) czę-
ściej niż inne Ewangelie.	
e	Podaje imię Rufusa, członka zboru w Rzymie.	

KRÓTKA ODPOWIEDŹ. Odpowiedz zwięźle na poniższe pytania.

14 Mateusz zaznaczył dwa zasadnicze okresy życia Jezusa frazą „*Odtąd zaczął Jezus*...”. Tymi dwoma bazowymi okresami były:

15 Mateusz zwracał się szczególnie do Żydów, ponieważ:

16 Ewangelia Marka była przeznaczona dla praktycznie usposobionych Rzy-
mian, ponieważ podkreślała:

17 Marek uwypuklał ważność Ewangelii nazywając swój opis:

odpowiedzi na pytania nauuczające

10 16,1-6; 19,3-12

- 1 a Powiedział, że jeżeli Jezus zechce, wówczas może go oczyścić.
 b Jezus powiedział, że chce i wydał polecenie, aby ten człowiek został oczyszczony z trądu.
 c Jezus powiedział mi, aby nie mówił o tym nikomu, lecz poszedł i pokazał się kapłanowi oraz złożył obiarę nakazaną przez Mojżesza.

11 Jezus pytał, jak Dawid mógł nazwać swego potomka „Panem” (22,41-46).

- 2 a) Każdy autor zajmuje się podstawowymi faktami – punktu widzenia.
 d) Zarówno Mateusz jak i Łukasz zawarli własnych badań.

12 (własnymi słowami).

- a Jeden z uczniów Jezusa.
 b Wydarzenia w życiu Jezusa i jego nauki.
 c Tożsamość Jezusa jako Mesjasza, nauki Jezusa, jego Królestwo i królewskość, wspomnienie Kościoła oraz miejsce pogan (osób pochodzenia nieżydowskiego).
 d Wróć do lekcji w celu sprawdzenia swoich odpowiedzi.

- 3 a Jego urodzenie. f Jego służebność.
 b Jego miejsce urodzenia. g Jego metoda nauczania w przypowieściach.
 c Jego dom w Nazarecie.
 d działalność Jego zwiastuna. h Jego sposób przybycia do Izraela.
 e Jego służba uzdrowieńcza.

13 b Nie zawiera historii rodziny Jezusa,

- c Większa ilość miejsca jest poświęcona tutaj... w Ew. Łukasza

- 4 Więcej niż połowa jej zawartości jest poświęcona naukom Jezusa (Można powiedzieć, że podaje ona Wielki Nakaz Misyjny, w której Jezus podkreśla ważność swego nauczania).

14 (Twoje odpowiedzi powinny być podobne)

- a** Jej wiek – 20 lat,
- b** Jej kolor – zielony,
- c** Jego odpowiedź – westchnął,
- d** Jego działanie – zrzucił z siebie płaszcz,
- e** Jego ubranie i postawa – był ubrany na biało i siedział po prawej stronie

5 Następujące trzy spośród szczególnych cech Ewangelii Mateusza:

- a) położenia nacisku na Królestwo i królewskość Jezusa,
- b) uwagę, którą poświęca ona poganom,
- c) jej wzmianka na temat Kościoła.

Wróć do lekcji dla sprawdzenia przykładów i numerów rozdziałów oraz wierszy podanych przez siebie na każdą cechę. (W części swej odpowiedzi mógłbyś powiedzieć również, że Ew. Mateusza zawiera przypowieści, przypadki i cuda, których nie ma w innych Ewangeliach).

15 Powiedział, że Jezus będzie chrzczył Duchem Świętym.

6 (Twoja odpowiedź powinna być podobna) Ew. Mateusza 4,17 mówi, że Jezus rozpoczął kazanie o królestwie i bliskości Królestwa Niebios. Następnie powołał swych pierwszych uczniów. Mateusz 16,21 mówi, że Jezus zaczął wyjaśniać, iż umrze w Jerozolimie i zmartwychwstanie trzeciego dnia. Po tym Piotr czynił mu wyrzuty, a Jezus powiedział Piotrowi, że nie myśli na Boży sposób.

16 a Byli zdumieni,

- b** Byli zdumieni i wielbili Boga,
- c** Byli przerażeni,
- d** Byli zdumieni i niedowierzający

7 a Zakończył „te mowy”. Nauczał w nich o roztropnych i nieroztropnych budowniczych.

- b** Zakończył „dawał te wskazania dwunastu swym uczniom”. Nauczał w nich o nagrodach.
- c** Zakończył „te przypowieści”. Przystąpił do przypowieści o sieci z dobrymi i złymi rybami.

- d) Zakończył „te mowy”. Nauczał w nich o tym, co stało się z nieprzebracującym sługą.
- e) Dokończył „wszystkich tych słów”. Nauczał właśnie o tym, jak będą osądzeni zli i nieprawi.

17) Twoje odpowiedzi powinny być podobne)

- a) 8,31-32; Piotr napominał Go.
- b) 9,30-32; Jego uczniowie nie rozumieli o czym mówi, a łali się Go pytać o wyjaśnienie.
- c) 10,32-34; nie jest wymieniona żadna reakcja uczniów.

8) Pytali go, gdzie jest nowo-narodzony król żydowski (2,2).

- 18) a) Arcykapłan zapytał Go, czy On jest Chrystusem, Synem Błogosławionego. Jezus odpowiedział mu, że On jest (14,61-62).
- b) Pilat zapytał Go, czy On jest królem żydowskim. Jezus odpowiedział mu, że to on tak mówi (15,2).

9) Jezus wyjaśnił podobieństwa o siewcy (w. 18-23) oraz o pszenicy i koku (w. 36-43).

19) Twoja odpowiedź na podpunkt **a** powinna być podobna. Jako odpowiedź na podpunkt **b** mogłeś wybrać cechy wyróżniające Ewangelię Marka, które są wymienione w części zatytułowanej „Główne akcenty”.

- a) Jan Marek był bliskim towarzyszem Piotra i kuzynem Barnaby. Udał się z Pawłem i Barnabą w ich pierwszą podróż misyjną.
- b) Marek podkreśla służbę Jezusa poświęcając więcej miejsca opisowi Jego cudów, a pomijając szczegóły dotyczące Jego rodziny.
- c) I. Przedstawienie Sługi Bożego: 1,1-13.
II. Czyny Sługi Bożego: 1,14-7,23.
III. Orzucenie Sługi Bożego: 7,24-10,52.
IV. Sługa Boży kończy swe dzieło: 11,1-16,20.

d) Trzy szczególne cechy wyróżniające Ewangelię Marka są następujące:

- 1) świeży, żywy styl opisu korzystający z formy czasownika zwanego w grece "czas terażniejszy historyczny" oraz używanie wyrażeń przedstawiających szczegóły niezwykle żywo.
- 2) zawiera szczegóły interesujące Rzymian.
- 3) Marek podkreśla ważność Ewangelii.

Wróć jeszcze raz do tekstu lekcji, aby porównać z nim podane w twoich odpowiedziach przykłady i odnośniki.